Ե· 6791 1892 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 30/12 ՇԱԲԱԹ 33 ԻՐԱՔԻՆՃԻ ՏԱՐԻ ١٣١٠ ڕەبیعول ئەوەل ٣٠ 6791

Մանզումայի Եֆքիար

منظومهٔ افکار

صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
فزه‌بت یانوسیان

مطبعه و اداره‌خانه‌سی
باب عالی جاده‌سنده ٣٦ نومرولی
دائرهٔ مخصوصه‌در

Direction du journal
MANZOUMEI EFKIAR
Grand' rue de la S. Porte, 36

ԵԷՎՄԻ ԳԱԶԷԹԱ

ՀՕԲԱՐԱ.

ԱՊՕՆԷ ՊԷՏԷԼԻ

	ԵՒՐՈՊԱ	ԱՅԼԲԵ ԱՇԽԱՐՀ
Խրատնոյ	100	50
Թաշրա	140	70

Հէր նիւսխէ այրը այրը կէօնտէրիլէճէք մահալլէր իչիւն սէնէլիկի 180, վէ պլթը այլըզը 90 ղուրուշ։

Մէնաֆիի ուժումիեեէ միւթէալիգ մէվատտ մէճմանէն տէրճ օլունուր։

Տէրճ օլունմասան մէպահիս վէ մէքթիպ իեատէ օլունմազ։

Սահիպի իմթիյազ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե· ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Մէրկէզ վէ իդարէհանէսի
Պապը Ալի ճատտէսինտէ 36 նումարօ

ԻՖԱՏԷՅԻ ՍԱԽՍՈՒՍԷ

Սաեէյի Շահանէտէ զաղէթամըզ մունթազամէն նէյը օլունմադտա իքէն, ախիրէն վուգու պուլան խասթալըզմըզ հասէպիյլէ զաղէթամըզըն ինթիզամը ինթիշարընա խալել կէլմիշ իսի։ Պու քէրրէ սահեէյի մէարիֆիբիրաեէյի հաղրէթի Բահիշահիտէ, պաղը զէվաթը համիյէթսիմա վէ խալըրլահանըն հիմէմաթը թէշվիգաթ վէ մուավէնէթի իլէ զաղէթամըզ պէթէքրար մէվգբարայի ինթիշար օլմա պաշլամըշ, վէ պինաէնալէյհ ի նայէթի Պարի իլէ պատէզին ինթիզամը ինթիշարընա խալել կէլմէսէ. ճէկի տէրքէար պուլունմուշ տուր։

Մանզումէնին օթուզ պէշ սէնէ տէն պէրու իթթիհաղ իթարիկի մէսլէքի սրոգ ու իսթիգամէթտէ, պունտան պէօյլէ տարիխի քէմալիսէ պաթլա տէվամ իտէճէկի պէտիտար օլուպ չու սուրթլէ հէմ հիւքէմէթի Սէնիհէնին վէ հէմ տարիխ օգուտանալարը ըմըզը թագտիր ու թահսինինէ մաղհար օլաճաղը վարէսթէյի իշթիպահ տարը։

Ունճաղ զաղէթամըզը քէմալի ինթիզամ ու իթթիբատ ի պրէ նէշրի իլէ պէրապէր թէրաղզը վէ թէզատիւմիւ, մահզա զարիւնունմուզուն թէշվիգաթ վէ թէրզիպաթը իլէ հուսուլէ կէլէճէկի աշքքար օլուպ, հաթթա պուպաղատ պիր զաթ տահա թէսհիլաթ իրատէ իթմէք մաղսատիյլէ, Ցէրսաատէթ ապոնէլէրիմիզ իչիւն զաղէթանը սէնէլիք ապոնման պէտէլի 100 զրուշա թէնզիլ օլունմուշ օյմաղա, ինշալլահ պատէմա զաղէթամըզը քէսպ իթտիկի ինթիզամ վէ միւհիմէվիւաթընա իճրա օլունան իսլահաթ նազարը իթթիպար վէ էհէմմիյէթէ ալընարաղ, կէրէք գարիւնու քիրամըզը վէ կէրէք էրպապը համիւէթ վէ խալրխահանը մուավէնաթ վէ թէշվիգաթը մատտիրէ վէ մանէվիեէլէրինէ մաղհար օլուրուզ։

Սէֆ-էրի Լոնդրա նամըյլա զաղէթամըզտա նէշը օլունան ըման, պունտան պէօյլէ այրըճա պասըլարաղ, բէյ տէր բէյ Մանզումէեէ լէֆֆէն, էվվէլտէն պէրու օգուտուպ տա տէվամ իթմէք արզուսունտա պուլունանլարա իրսալ օլունաճաղը կէպի, Ֆրանսա մէշահիրի իւտէպասընտան էմիլ Կապօրիսունուն էն կիւզիտէ առարընան «Օրսիվալ ճինաեէթի»նամ մէշհուր ըման, նարընքի նիւսխէմիզտէն իթթիսարէն զաղէթամըզա տէրճ իտիլէճէք տիր։

Մաթպաամըզ Պապը Ալի ճատտէսինտէ 36 նումէրօլու տայիրէյի մախսուսէեէնաղ օլունմուշ օյմաղա, պատէմա կէրէք Ցէրսաատէթճէ վէ կէրէք Թաշրաճա կէօնտէրիլէճէք մէքթուպլարը, պիրթապլ եէնի մաթպաամըզա իրսալ իթմէլէրի իգթիղա իտէր։

Իշթէ պու տէֆաքի նէշրիեաթ, վէքը օլունտուզու վէճհլէ, պաղը ասհապը խալրըն թէշվիգաթի վէ մուավէնէթի իլէ հուսուլէ կէլտիկին ատէն, զէվաթը միշտր վէ միւամալէյհիմէ խատսէթէն արը չիքրան իլէրիզ։

Ա.Զ.Գ.Ա.Յ.Ի.Ն

Ամեն· Ս· Պատրիարք հաղրէթլէրի, Քաղ· Ժողով ատենապետի ա թուի· Սիմոն պէյ հազր· իլէ տիւն Պապը Ալիեէ կիտէրէք, Սատրազամ ճէվատ բաշա հազր· իլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

Պուլկարիսթանտա պուլունան մէքթէպլէրիմիզտէ իւլում վէ ֆինունունն լիսանըմըզա թահսիլի ի չիւն Պուլկար հիւքիւմէթի թարաֆընտան վաղ օլունան մէճլիսլէթին, հիւքիւմէթի Սէնիհէնին հիմմէթի իլէ բէֆ օլունտուզու հասէպի իլէ, Բալքրիդի միւշարիւէյհ թարաֆընտան Սատրազամ բաշա հազրէնէ պէեանը թէշէքքիր օլունմուշ տուր։

Ս· Պատրիարք հազր· պատէհու Ալիեէ նէշդրէթինէ կիտէրէք· նազրը բաշա հազր· իլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

Երուսաղէմտէն սեպտ· 17 թարիխիյլէ վարիտ օլան պիր մէքթուպտա օգունտուզունա կէօրէ, Վեհ· Կաթողիկոս հազրէթլէրինին ինթիխապընը թաստիգ հագդընտա տէրսաատէթտէն կէօնտէրիլէն պաղը թէլէկրաֆ վէ մէքթուպլարտան մատտա, Ս· Էջմիածինտէն հիչ պիր մալիւմաթը ըէտիեէ վիրուտ իթմէտիկինտէն, Սրբզ· Կաթողիկոս հազրէթլէրինի հարէքէթլէրի վէ մէվատտը սահի ըէ հէնուզ գարարլաշմըրըլմամըշ տըր։

Կիլիկիա Ս· Կաթողիկոսու թարաֆընտան սրֆաթը բուհանիէսի նէզ իտիլէն Մալաթիա առաջնորդու Իսահակ Եպիսկոպոս, հագդընտա իթթիխաղ օլունան չուզարար ալէյհինէ Բաթրիգ խանէէ թէշէքքիր օլունմուշ իմիշ, Կրօն· ժողով կէլէճէք իճթիմաընտա չումէսէլէնի թէտգըզ լատէճէք տիր։

Պէյօղլունտա սաքին Գրիմզեան Պողոս, Յովհաննէս վէ Պէտրոս պիրատէրլէր, Ս· Պատրիարք հազր· ինէ միւրաճաաթլա, գաթօլիք քիլիսէսինտէն քիլիսէմիզ տէխալէթ իթմէկէ արզու պէեան իթտիքլէրինէն, օլ վէճհլէ Օսմանիէ թէզքէրէլէրի թանզիմ օլունմուշ վէ Պէյօղլու Թաղ· Խորհուրդունճա գայալարը իճրա գէլընմըշ տըր։

Պանտրմա քահանայարըմըզտան օլուպ, պիր միւտէթտէն պէրու Ցէրսաատէթտէ պուլունան Տ· Ոսկի, բէք աղ մըգտարտա պուլունան թարաֆկիրլէրի իլէ գաթօլիք քիլիսէսինէ իլթիճա իթմիշ օլտուզունտան, մահէլլի մէղքիւրտէ պիր քիլիսէ վէ պիր մէքթէպ թէէսիս օլունաճաղ իմիշ։

Իշիտիլտիկինէ կէօրէ, Տ· Ոսկին պատէմա Պանտրմատա իճրայի մէէմուրիեէթ իթմէսի միւնասիպ օլամաեաճաղը ճիհէթլէ, կէրիեէ չաղրըլմասընը Ալիեէ նէզդրէթի ճանիպինտէն Դաթօլիք բաթրիգխանէսինէ էմր ու իխթար օլունմուշ տուր։

Ըէսսամը մէշհուր Աղա Յովհաննէս Այվազովսքի, միխթէլիֆ Ֆրանսըզ էքսբօզիսիօնլարընտա նայիլ օլտուզու մուվաֆֆաղըյեաթ իզէրինէ, «Լէժիօն տ'Օնէօր» նիշանընն գօմանտէօրլիւք ըիթպէսի իլէ թալթիֆ իտիլմիշ տիր։ Պ· Այվազովսքի Շիգակօ սէրկիսինէ, Դրիսթօֆ Դօլմպասուն Ամէրիգաեը քէշֆ իթտիկինէ միւթէալիգ պիր թագըմ նէֆիս վէ ֆէվգէլատէ մէհարէթլէ չըզըլմըշ թապլօլար թաղտիմ իթմէք իւզրէ, Նիւ-Եօրգա միւթէվէճճիհէն «Պուրկոներ» վաբօրու իլէ հարէքէթի իտէճէք տիր։ Միւշարիւէյհ ալաֆր· հոկտ· Կոէ քէնտու շէրէֆինէ օլարագ, մատամ Բավէլ Կրունվալտ թարաֆընտան Ամընիա Ինկրօստա քէշիտէ օլունան գիեաֆէթտէ հազը պուլունարագ, պիր չօղ Ֆրանսըզ միւթէպէրանը նա թաղտիմ օլունմուշ տուր։ Մ· Կրունվալտ Պ· Այվազովսքիեէ իքի թապլօ սիրարը իտիպ, պունլարտան պիրի, Միւճթէմիայի Ամերիգա ինֆիրաղը մուհարէպէսի էսնասընտա «Ամերիգատա Բուսիա տանանմասը» վէ տիկերի 1892 սէնէսի գրթլըզը էսնասընտա «Բուսիաեա պուղտայ թաշրեան Ամերիգա գըրուաղէօր վարօրլարը»նը մուսավէր օլաճաղ տրը։ Պու իքի թապլօլար տախի Շիգակօտա էնզարը թէմաշաա վաղ ու թէշհիր իտիլէճէք տիր։

Էվվէլքի կիւն մէքթէպի Միւրիեէյի Շահանէ շակիրտանը թէվզիի միւքեաֆաթ բէսմի իճրա օլունարագ, թարաֆը հազրէթի Բահիշահիտէն միւսթահաղդը միւքեաֆաթ օլան թալէպլէեէ, կիրանպէհա հէտիեէլէր թէվզի օլունտուզու կիպի, մաղհարը թալթիֆ օլան մբմամիլէյհիմ շակիրտան միեանընտա, միլլէթիմիզտէն վէ պէշինճի սընըֆտան Հայեակ, վէ Նիկողոս վէ իւշիւնճիւ սէնէտէն Մըկըրտիչ վէ իքինճի սէնէ իքինճի շիպէտէն Դէորգ վէ պիրինճի սէնէ պիրինճի շիպէտէն Ստեփան էֆէնտիերէ տախի զիղրյմէթ ալթուն սաաթլար իհտա իտիլմիկի խապէր ալընմըշ տըր։

Պանքէր իզդէթլու Էսայեան էֆէնտիլերին Պէյօղլունտա թէրէք պաղը պաղչէսի իթթիսալինտէ ինչա իթտիրէճէճլերի ճէսիմ օթէլին վաղը էսասը ըէսմի, էվվէլքի կիւն իճրա գէլընմըշ, վէ պու էսնատէ գուրպանլար քէսիլէրէք տավէթիլիէրէ Էրզոն լօքանթասընտա միւքէմմէլ պիր զիեաֆէթ քէշիտէ գէլընմըշ տըր։

ՏԱԽԻԼԻԵԷ

Սատրազամ ճէվատ բաշա հազրէթլէրի, տիւն սապահ Մապէյնի հիւմաեունա պիր ազիմէ, պաղը իրատաթը սէնիեէի ախզ ու թէլագդի իլէ Պաղը ալիեէ թէշքիֆ իթմիշ տիր։

Պիլումում մէքթէպլէր թալէպսինտէն իքիչէր էֆէնտինին ըէսմլերի ալընարագ, խաքիրայի Շահանէեէ արզ օլունմասը իրատէի Սէնիեէ իպթիզասընտան պուլունմուշ օլմաղա, պէրմուճիպի իրատէի սէնիեէ, տիւն Մէարիֆ նէզարէթինտէ 40 գատար ըէսմի վէ խուսուսի մէքթէպլէր շակիրտանընըն ըէսիմլերի, սէր ֆօթօկրաֆիի հաղրէթի շէհրիեարի Ապտուլլահ Վէնսան էֆ· մարիֆէթիյլէ ախզ օլունմուշ տուր։

Սատրազամ ճէվատ բաշա հազրէթլէրինին թահթը ըիեասէթինտէ, մալիեէ վէ խազինէի խասսա նազըրլարը հազարաթըյա պանդա միւտիրի Սըբ Էտկար Վէնսանտան միւրէքքէպ օլան մալիեէ զօմիսիոնու տիւն տախի ագաը իճթիմա իթմիշ տիր։

Ցուլունու ուժումիեէ մէճլիսի իտարէ ըէյիսի Մ· Վէնսան Դայեար, տիւն Սատրազամ հազրէթլէրինի զիյարէթ իմմիշլէր տիր։

Իզմիտէն խապէր վիրիլմիկինէ կէօրէ, տէրսաատէթ իթալիա սէֆիրի զօնթ Դօլոպիանօ, սէյահաթը ախիրէսի էնասընտա մահէլլի մէզքիւրէն կէչէրէք հիւքիւմէթի մահէլլեէ թարաֆընտան ֆէվգէլատէ սուրէթլէ մաղհարը հիւսնիւ գապուլ օլմուշտուր։ Սէֆիրի միւշարիւէյհ թէրսանէեի, չուգա ֆապրիգասը վէ սայրէեի զիեարէթ իյլէմիշտիր։

Շուրայի տէվլէթ թանզիմաթ տայրէսի, էմնիեէթ սանաըզընը էմրաը վագֆինէ իւզերինէ վերէճէկի խթիգրաղն սուրէթի իգրաղընա տայիր օլան նիզամնամէյի թանզիմ իմմիշ տիր, նիզամնամէի մէզքիւր մէճլիսի խասսը վիւքէլա ճա թէտգիգ օլունուպ, լիեճիլու թաստիգ խաքիրայի շահանէեէ արզ օլունաճաղը իշլէտիլմիշ տիր։

Ալաըզըմըզ մալիւմաթը մախսուսսէեէ նէզարէն, Բօմա թիճարէթ օտասը բուսմէլի շըմէնտըֆէրլէր թահվիլաթընա տայիր օլան դարարը սապզէնտա իսրար իմմէքտէ իմիշ։

Պունտան իքի սէնէ էվվէլ Կալաթա Սէրայը ճիվարընտա, տէօքմէճի Սաեվանը ճէրհ ու գաթլ իմմիշ օլան պալդճը Համբիկին 15 սէնէ միւատէթլէ քիւրէեէ գօնուլմասընա տիւնքի կիւն, ճինաեէթ մահքէմէսինտէ հիւքմ օլունմուշ տուր։

Շուրայի տէվլէթ պիտաեէթ մահքէմէսի, էվվէլքի կիւն Պէյօղլը Լիմանտա սապզէն տուլունու ուժմիեէ միւտիրիեէթինտէ պուլունուպ, 19,000 զրուշ իսթիլաս իթմէքլէ միւթթէհիմ օլան Ամպիւլ Հատի էֆ ենին մուհաքէմէսինի ըույէթ վէ միւմամիլէյհի մէպլաղը մէզքիւրուն ըէտտ՝ու լեատէսինէ մահքիմ իյլէմիշ տիր։

Սապզէ մալիեէ նէզարէթի միւսթէշարը օլուպ, մէքմուրիեէթի մուվագգաթա վէ մախսուսէ իլէ նէ-

մէնէ թայլին պուլրուլան Նամըգ պէյ հազրէթլէրի, տիւն մահէլլի մէզքիւրէ կիմմիշ տիր։

Էվվէլքի կիւն Դարթտատա սաքին Վասիլաքի նամ շախսըն զէվճէսի Դաթինա, մէրզուժուն խանէսինտէ պուլունան 100 լիրալըզ միւճէվհէրաթըյա 150 լիրա զըյմէթինի միւթէճավուզ նազար մէվճուտտունու պիլմաղ, օ մահալտէ սաքին Ահմէտ Նամընտա պիրինին նէզտինէ ֆիրար խատուպ միւմանիլէյհ իլէ պիրլիքտէ, շէհրի մէզքիւրտէն սավուշտուրար տըր։

Իզմիրտէ ֆիլոքսէրա խասթալըզընըն տէֆի զրմընտա, ինթիխաղ օլունան թէտարիրին իճրա վէ թաթպիգ ինտէն տօլաը վագը օլան մէսարիֆաթա պիր մէտար օյմազ իւզրէ, պէհհր զանթար գուրու իւզիւտտէն 20 բարա ֆազլա վերիլի այընմասը զարարը իպգա օլունմուշ տուր։

Կէրէք պու ֆազլա վերիլինին թահսիլի վէ կէրէք մէպլաղը մէզքիւրուն սուրէթի իսթիսալինէ զարէթ իմմէք իչիւն, վիլայէթի մէզքիւրէ զիրաաթ պանդաը չիպէսինտէ պիր զօմիսիօնու մախսուս ազտը իճթիմա իմմիշ տիր։

Սազըզ լիմանընըն ինչասը իմթիեազընա թալիպ օլան Բանտիրիս էֆէնտու քէրրէ, Նաֆիա Նէզարէթինէ իչպու թէշէպպիսսի իճրա լատէճէք Անօնիմ շիրքէթինին տախիլի Նիզամնամէսինի թաղտիմ էյլէմիշ տիր։

* * *

Մ· Պարճիլինին Պուրսա շէհրինի հավա կազը իլէ թէնվիր իմմէեէ տայիր թասվիպ իթտիկի իմմիյաա տայիր օլան էվրաղ, շուրայի տէվլէթճէ տէրտէսթի թէտգիգ պուլունմագտա տըր։

Իզմիր Համիտիյէ վաբօր գումբանիասը միւտիրիյէթինէ, պու քէրրէ Սբարթալեան իդղէթ· Սաեվան էֆ· թայլին օլունմուշ տուր։

Կէչէն սէնէ օլտուզու վէճհլէ, Պահրը սէֆիտ (Մէյզերլիական) Ֆրանսըզ ֆիլոսուսունու թէշքիլ իտէն 3 ֆրդալարտան պիրի, շարդ լիմանլարընը տօլաշաճաղ տըր։ «Տէ վասթասիոն» զըրհլըը իլէ «Սէսիլ» վէ «Ֆօգօն» գրուաղէօր վաբօրլարընտան միւրէքքէպ օլան իչպու ֆըրգայի պահրիեէ, ֆէրիգ ամիրալ Կուժըն թահթը գօմանտասընտա պուլունաճաղ տըր։

Մէզքիւր վաբօրլար, հոկտեմբեր նիհայէթինէ տօղրու հարաքէթ իտէճէքլէր տիր։

Թրապիզօն բում մէթրօբօլիտի մօնսէնեօր Կավրիլ գարանթինայը պէհանէ իտէրէք, բում բաթրիգխանէսինտէն տերսաատէթէ դարաքէթինի թէէսիր իմմէսինի թալէպ իմմիշ իսէ տէ, միւմանիլէյհ մէթրօբօլիտին տերհալ շէհրիմիզէ կէլմէսի, ֆէներ բաթրիգխանէսի ճանիպինտէն քէնտիսինէ իխթար օլունմուշ տուր։

Պաղը տախիրիեէ հավատսաթը իչիւն սոն սահիֆէեէ միւրաճաաթ օլունա։

ՕՍՄԱՆԼԸ ՖՈՆՏՈԼԱՐԸ

Հէր նէվի խարիճի էսհամը Օսմանիէէին, պիր միւտտէթտէն պէրու խայլիտէն խայլի նիւքսէլմիշ վէ էլանտա նիւքսէլմէքտէ օլտուղլարը, էնղարը ամմէնէ հէտէֆ օլմուշ տուր։

Խայլիտէն խայլի նիւքսէլմիշ աէոզիւնիւ իթտիք իսկ, սէպէպի շուտուր քի, հէվհիտ մուամէլէսինտէն պէրի պունուն էմալի կէօրիւ մէմիշ իտի։

Հէր շէյտէ պիր հագգ օլտուղու կիպի, ֆոնտոլարը նիւքսէլմէլերինտէ տախի պիր հագգ վար տուր։

Պուրաճըգտա շու մէսէլէ ղուհուրա կէլիր քի, հագգ եախոտ հայգոբղըզ, էվվէլբի տիւշկիւնլիքտէ՞մի իտի եօղտա շիմիքի նիւքսէքտէ՞մի։

Պիզէ սիւալ օլունուրիսկ, հագգոբղըզ ճիհէթի, էվվէլբի տիւշկիւնլիքտէ, եանի էսքի ֆոնտոլիտէմիզին 63 ղրշտան 8 ղրշա, եախոտ շիմիքի թէվհիտ (չիֆթ քեաղը) հիսապը իլէ, 16 ղրշա էնմէսինտէ իտի։

Պաղը վագտալարը Օսմանլը էսհամը գըյմէթինի գըմրմզ օլտուգլարը մալիւմ օլուպ, կէչմիշ հալէրտէն պահո իլէմէք նիյէթինտէ սէյիրեղ, ֆագաթ շու գատարընը գիրը նիյէմէքտէն կերի տուրամաեղ քի, 1875 սէնէսինտէն էվվել վերտիկիմիզ պոլ պոլ ֆայիզէր, իրատարընտան օյմաեղպ, Էվրոպալըտան իսթիղրազ իթմէքտէ վէ եինէ Էվրոպալըեա վերմէքտէ իտիք։ Վէ պու կիտիշին նիհայէթ պիր չըղ մազ եօլա թէսատիֆ իտիպ տուրմայա մէճպուր օլունաճաղը, պիղզամ էվ ըրգալալարը՝ քէնտիէրինին տէ բէք ալէա մալիւմէրի իտի։

Էսքի ֆոնտոլիտէմիզի 63 ղրշա կէօթիւրէն պիզ օլմայըպ, իլլա պու ահվալէ վագրի օյան Էվրոպալալար իտիլէր, երինէ սոնրատան օ 63 ղրշալըգ էվրադը 8 ղրշա էնտիրէնլէր տէ այնի Էվրոպալալար օլտուլար։

Ղահիէնին ղուհուրինտէ, էսքի բարլագ ֆիեաթլարըն գարարթըր պիր բէնկ քէսպ իտէճէքլէրի թապի իտի։

Ցէվլէթիմիզ, ֆայիզ մրգտարընը նըսի նըսի գարարլաշարըմըշ իտի։

Եալընըզ, ֆայիզ մրգտարընին տէմիր, հաթթա անա տուեռունաթը պիլէ խայլիտէն խայլի թէնդիլ մուվաֆֆաղըեաթը ճէլիլէյի ճէնապը Բատիշահի ասարը պահիրէսինտէն տիր։

Եկէրչի բէք կէնիշ պիւտժէլերի պուլունան տէվլէթլերտէն պաղըլարը տախի, հասպէլ իյճապ, պիղտէն չօղ էվվել այնի թարիղէ սիւլիւք իթմիշլեր իսէ տէ, ֆոնտոլարընին ֆիեաթլարը, 63 ղրշտան 8 ղրշա էնմէմիշ իտի։ Իշթէ էլեէվմ Բօրթուկալ տէվլէթինին հալի տախի մէյանտա տուրուեօր քի, պիւտժէլերինին հալի իւզերինէ բէք տէ գուրուլապիլէճէք տէվլէթլեր տէն տէյիլ տիր։

Պու ճիւմլէ իլէ, մուհարիպ տէվլէթ լերտէն հիչ պիրինինին ֆոնտոսու, 63 ղրշտան 8 ղրշա էնմէմիշ իտի, վէ էնէմէզ իտի։

Ցիմէք տիր քի, հագգոբղըզ, զաթէն իլը թէտէննի ֆիեաթտա վագը օլմուշ տուր; վէ շիմիքի նիւքսէլիշ տախի, իհգագը հագգ գանունունուն իլը շարթլարընտան պիրիսի տիր։

Միլքիմիզին ումում տուեռունաթը միլքին ճէսամէթինէ վէ նուֆուսունուն մրգտարընա պագարագ, զաթէն պէօյիւք պիր շէյ օլմաեըպ, մէտէնի տէվլէթլեր միեանընտա հիչ պիրիսի կէօսթերիլմէզ քի, պիղէ զրեասէն, պու գատար խաֆիֆ պիր պօրճա թապի պուլունսուն։

Ֆագաթ հէր շէյտէն էվվել արանըլաճագ մատտէ շու տուր քի, շիմիքի հալտէ 10 ղրշուն նէրինէ 1 ղրշ. ֆայիզ վերիլեօր իսէք, պաշգասընտան էօտիւնճ ալարագ վերմէյիպ, իլլա պինէֆս քէնտի վարիատթըմըզտան վերմէքտէյիզ։ Վէ տահսոը օլարագ, ֆայիզի թէէտիյէ իթտիքտէն վէ հէմ տէ բէք նիզամընտա թէէտիյէ իյլէտիքտէն սոնրա, ամմա աղ ամմա չօղ, նիհայէթ անա պօրճտանտա պիր շէյ վերմէքտէ վէ տուեռունաթըմըզը թէնդիլ իլլէմէքտէյիզ։

Տահսոընը սէօյլէյէլիմ. օն ղուրուշուն նէրինէ պու կիւն պինէֆս քէնտի վարիատթըմըզտան 1 ղրշ. վերմէքտէ իսէք, եարընն 1¼, օպիր կիւն 1½ վէ պիր կիւն տախի 2, 3, նիհայէթ 4 վերէճէյիզ։ Վէ տույանու ումումիյէտիմիզ հասրիթտիրմիզ վարիատթըն կիւն պէ կիւն իզաֆեատ պուլմասընա, բէյ տէր բէյ ֆայիզ մրգտարընը արթըրապիլէճէկիմիզ պիր չէհատթի գավիսէ տիր։

Անճագ պու հալէր, տէօրթ պէշ այատան պէրու գուհուրա կէլմիշ հալէր օլմաեըպ, իհգագը հագգ վազիֆէսի, տահա չօղ էվվելէրի տէ իսպաթը վիճուա իլլէմիշ իտի։ Նիշչուն պու գատար կէճ գալտը։

Պունուն տա ճէվապը, հիքմէտյէնին պիտայէթինտէ, վէ ֆոնտոասիմանընին ճիլվէլէրինտէ տիր։ պաշգա եէրտէ արամաեըն։

Պիր վաղըթ ֆոնտոճըլարըն քեարը տիւշկիւնլիքտէ իտի։ անըն իչուն հագգընտան չօղ զիեատէ տէ տիւշեւրտիրեր։ Վէ պու կիւն իսէ, այնի ֆոնտոճըլարընը քեարը՝ նիւքսէլիշտէ տիր քի, պու նիւքսէլիշտէ պիր հագգ օլտուղունտան նիւքսէքտէ իսէ, զանն իթմէյին քի պիր հագգ օլտուղու իչուն նիւքսէլիօր։ Ֆոնտոալէմինտէ պու հագգ լուղէթինտէն զիեատտէ եանըզ վէ եալան սէօզ եօգ տուր։

Ֆոնտոլարընն նիւքսէլմէսինի իրճապ իթտիրէն պաշըճա իքի սէպէպ վար տուր։

Պիրինճի, ահվալը բօլթիղըյէնին տիւշկիւնլիյի տիր։ իքինճիսի տախի ուֆուգու մալիէնին պէրրագլանմասը։

Ահվալը բօլթիղըյէ, պունտան պիր, իքի, պէշ, վէ հաթթա օն սէնէ էվվել նէ իտի իսէ երինէ օ տուր։ եալընըզ ահվալը մալիէնին կէնիշլէնմիշ օլմասը ճիհէթի վարտուր քի, օ տախի տէվլէթլէրին պիւտժէլէրինտէ վէ թիճարէթի ումումիէնին թաշկընըզընտա տէմիլ, իլլա, այնի էսպապը թիճարէթին տարլաշմասը նէթիճէսի օլան պօշտա գալմըշ բարանընն բէք գիեատէ արթմըշ օլտուղու տուր։ Ահվալը մալիէնին մէրքէզի օյան Լոնտրա չէհրինտէ, պանգանընն բէս մի ազսնթասը սէնէտէ եիւզտէ իքի իքէն, պանգանընն խարիճինտէ սէնէտէ անճագ եիւզտէ եարըմ իլէ իշ եարանլար վար տուր քի, պուրտաքի էն ինսաֆլը ֆայիզ ֆիեաթընընն անճագ օնպէշ կիւնլիյի տիմէք տիր, արթըգ օնտան էօթէսինի տէ սիզ հիսապ իտին։

Պէօյլէ պիր բարա կէնիշլիյի սը բասընտա, արթըգ հագգընտան չօղ զիեատէ ուճուզ ֆիեաթտա պուլունան Օսմանլը ֆոնտոսընընն թէտէննիի ֆիեաթընտան պիր քեար պէքլէմէք, հիչ պիր ագըլը պօրսանընն իչի վէ հատտի օլմաեաճաղընտան, ֆոնտոճըլարընն պիր մրգտարը մաելմէճունիեէ վէ պիր մրգտարը տախի հասպէլ իյճապ, ֆիեաթը եիւքսէլթմէքտէ քեար արամաեա պաշլարլար։

Պօյտա բարալարը օլանլարընն տա պօրսա հէրարէթինտէն թէվֆիգ օլունարագ, Օսմանլը էսհամը միւպահասընա տիւշմիշ օլմալարը, թէրագգիյի ֆիեաթընն հագգը, վէ բօլթիղճա վէ մալիէճէ բարլագըզ հալինին տէվամը իհթիմալի, ֆոնտոլարըմըզընն ֆիեաթլարընը տահա զիեատէ եիւքսէլթմէսէյէր պիլէ, պու ֆիեաթլարտան աշաղը տիւշմէյէրինէ միւսաատէ իթմէէճէքլէրի մուհագգագ կէօրիւնմէքտէ տիր։ Պունունլա պէրաբէր, ֆոնտո ալէմինտէ, օ մուհագգագ լուղէթինին չօղլուգ կիւվենիլէմէ. յէճէք պիր տալ օլտուղու տախի ունուլթուլմամալը տըր։

ՏՕԳԹԷՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՃԷՆՏ

Թէտավիի խուսուսի, իլլէթի էֆրէնճիէ, վէ ալէաթը թէնասիւլիէէ տաեիր։

Գալաթատա քէօրրիւ պաշը, նիւմէրս 5։

ԲԱՂԴԻՆ ՀԱՆԴԻՊ

Ա.

Երէկ խորհուրդ մը յղացայ, և այսպիսի խարհուրդներ շատ կը յըզանայ մարդ երբ մանաւանդ գըրպանները ծակ ըլլան. ի՞նչ ընեմ, ահաւասիկ երկու տարիէ պարապն եմ ու անօգուտ դիմումներ ընելէ խէրիկա անիծուեցայ. ամէնքն ալ յոյս կ'ուտան բայց մէկը գործ չը տար. այսօր գնա՝ վաղը եկո՛ւր. եթէ համբերութիւն ունիս, ապասէ որ գործ գտնաս ու անօթի չը մեռնիս։ Հեղ մալ սա Բուէլիի երկաթուղեաց բաժնետոմսերուն դիմում մը ընենք, «տեսնանք անոնք ինչ արարածներ են» ըսի, որովհետեւ ինչպէս յայտնի է, հիմայ մեր հասարակութեան մեծագոյն մասին միակ յոյսը յիշեալ բաժնետոմսերուն վիճակահանութեանը վիայ է. և ի հարկէ պարապ բան մը ըլլալու չէ որ այդչափ մարդիկ ակնդէտ կըսպասեն անոր. բայց որովհետեւ ներս չ'ընդունուելու հաւանականութիւնը կար՝ լրագրի մը թղթակիցը ձեւացուցի զիս ու այնպէս ճամբայ ելայ։

Զա՛ր սատանա՛. բաղդս միշտ դէղ է, ահաւասիկ առաջին քայլիս ձախորդութիւն մը, «Հայցէ» նին չեմ գիտեր. ի զուր դէմս ելնողին կը հարցնեմ առանց որոշակի պատասխան մը ստանալու, մէկը կըսէ թէ «Մեծ կղզի կը նստին» միւսը թէ «Պէօյիւք տէրէ ամառանոց ելած ըլլալու են», ուրիշ մը թէ կարծեմ Ռերա հաստատուած են». վերջապէ՛ս երկար սրամտելութիւններէ վերջ հազիւ կը յաջողիմ գտնել բնակարանին և քիչ մը շունչ առնել։

Դրսի դռնէն դիս կը հիւրասիրեն երկու հատ 400 ֆրանք չահելիք թիւեր. որք պարզ ոպասաւորի պաշտօն կը կատարեն հոն, փոխըն ի փոխն ծառայելով Ազնուամեծար Պ. 600,000 ֆրանք չահելիք մեծ թիւին։ Նախասենեկին մէջ այցետուսս կառնէ 1000 ֆր. չահելիք թիւերէ մին. և անմիջապէս կառաջնորդուիմ 60,000 ֆր. չահելիք թիւոյն սենեակը՝ որ խորհրդականի պաշտօն ունի գերամեծար մեծ թիւոյն քով։

Պ. խորհրդականը դիս լաւ մը չափելէ չափչրփելէ վերջ քաղաքավարութեամբ մը կսկսի անուղղակի հարցաքննութեան։

—Ի՞նչ ծառայութիւն կրնամ մատուցանել ձեզ պարոն։

Ահաւասիկ բանաձեւն մը որոյ եզրակացութիւնը միշտ մերժում կ'ըլլայ և ով որ գործ ուզողի մը հետայս ոճով կսկսի խօսիլ, վստահ եղէք որ «առայժմ չենք կրնար. բայց ապագային կ'աշխատինք ամէն ձեռնտուութիւն ընել ձեզ» ըսելով ճամբու պիտի դնէ խեղճ խնդրարկուն ինչ և է առանց յուսահատելու պատասխանեցի։

—Երախտապարտ կը կայուցանէք զիս եթէ հաճիք ներկայացնել Ազնուամեծար Պ. 600000 ֆր. չահելիք թիւոյն։

—Այդ անկարելի է առ այժմ որովհետեւ պարոնը շատ զբաղեալ է այս միջոցիս և չը կրնար մարդ ընդունիլ։

—Ի՞նչ միթէ Նորին Ազնուամեծարութիւնը կը հաճի՞ զբաղիլ։

—Զբաղի՛լ, արդեօք վայրկեան մ'ունի՞ շունչ առնելու. գիշերը ցուրեկ խնդրագրերը իրարու վրայ կը տեղան, և ինք բնաւ միջոց չունի չորս կողմը նայելու. մէկը աղջիկը պիտի հարս ընէ, իրեն կը դիմէ. միւսը Եւրոպա պիտի երթայ, իրեն կաղաչէ. մէկը տուն պիտի չինէ, իրեն վատահելով է որ կը գրսկսի, ուրիշ մը կինը պիտի դոհացընէ, բոլոր յոյսը իր վրայ կեդրոնացուցած է, վերջապէ՛ս արդեօք կա՛ յ աշխարհիս երեսը արարած մը որ Նորին ազնուամեծարութեան դիմած չըլլայ, մինչեւ իսկ ցսիութեան, անառակութեան համար դրամի պէտք ունեցողները «Աղա Պ. Ազնուաչուք 600,000 ֆր. կը դոչեն, և ինքն ալ չուարած մընացած է այժմ թէ ի՞նչ ընէ։

—Սակայն կը հաճարձակիմ յայտնել թէ, իմ նպատակս բոլորովին տարբեր է այդ դաւաճանաձայն, ես Դամչաթդա լրագրոյ թղթակիցն եմ և կը փափաքիմ պաշտօնական տեսակցութեան մը մէջ յարգանքներս մատուցանել յոտս Նորին Ազնուամեծարութեան։

—Ի՞նչպէս ըսեմ. հիմակ գործը աւելի եւս դժուարացուցիք, որովհետեւ Նորին ազնուամեծարութիւնը խստիւ զայրացած է լրագրութեան դէմ. վատահ ըլլալով որ լրագրական ծանուցումներն ու հրատարակութիւնները են դիմքը այս անել դրութեան մատնողները. ըստ որում՝ հասարակութիւնը ամէն երկու ամիսն անգամ մը հրապուրուելով լրագիրներէն, գունդագունդ կը դիմեն Բրօֆ. Ծախողներուն խանութները, և տասը դահեկանով թուղթի կտոր մը ձեռք անցնելուն պէս կսկսին գլուխ ցուցընելու։ Շատ անգամ Նորին Դերյարգութիւնը կը գթայ խեղճերուն վրայ և կը հրամայէ որ 400 ֆրանքնոց թիւ մը զրկուի դիմողներէ մէկուն. բայց ապուշները կը մերժեն ընդունիլ, ինչպէս թէ տասը դահեկան մուտք վճարելով 400 ֆրանք պարգև առնելը ոչինչ բան մ'է. զարմանալի՛ են այս մարդիկ. մինչեւ իսկ 1000, 4000 և 6000 ֆրանքներուն չը գոհանողներ կան. այս պարագայից մէջ ի՞նչ կարելի է ընել. կը սրտմտի կը զայրանայ, կը նեղուի Նորին ազնուամեծարութիւնը ու կ'առնէ կը քալէ. Աստուած գիտէ ո՞ւր, Ֆրանսա՛, Իտալիա՛, Գերմանիա, վերջապէս մէկ մ'ալ ետ չը դառնար, առանց ի նկատի առնելու իւր վրայ դրուած միլիոնաւոր յոյսերը։

—Քանի որ յանգէտս զայրացուցած ենք զինքը խմբագիրքս. յանուն լրագրութեան կը փափագիմ անձամբ ներողութիւն խնդրել Նորին ազնուամեծարութենէն։ Պ. խորհրդական թիւը նկատելով որ մէկ երկու մերժումով ընկրկելու երես չունիմ. կանչեց 2000 ֆրանքնոց դռնապան թիւ մը և հրամայեց որ իմ խոնարհ ողորմներս մատուցանէ Նորին ազնուաշուք 600,000 ֆրանքութեան։

Հինգ վայրկեան վերջ արդէն գերամեծար մեծ թիւին սենեակն էի, որ պաշարուած խնդրագրերու ստուար կոյտով մը մէկ կողմէն մրտիկ կ'ընէր 6000 ֆր. թիւ քարտուղարին կարդացածներուն և միւս կողմէն իւր իսկ ձեռքը պատասխանները կը նշանագրէր խոշոր տառերով իւրաքանչիւր խնդրագրի վրայ «400 ֆր.» կամ «2000 ֆր.» կամ «մերժում» կամ «թող սպասէ» և կամ «6000 ֆր. գալ անգամ» եւն. եւն.

* * *

ԱՄԷՐԻԳԱՏԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՄԱԹԸ ՄԻԻԹԷԼԻՖԷ

Շիգակո չէհրի իչիւն էվլէրէ էէվմիեէ թագսիմ օլունան սուեուն մրգտարը 165,000,000 կալոն տուր։

—Տիւնեատա իլք բօսթախանէ 1492 թարիխտէ Բարիզտէ, 1581տէ Ինկիլթերատա, 1710տա Ամէրիգատա քիւչատ օլունմուշ տուր։

—Հէր սէնէ իչիւն պիւթիւն տիւնեատա սարֆ օլունան քեաղը. տէն մրգտարը 3,000,000,000 բունտ օլուպ, պու քեաղըպալարը 4,500 ատէտ ճէօնիմ քեաղրտ ֆապրիգալարտա իմալ օլունուր վէ տիւն։ Ֆատա էն չօղ քեաղրտ Ինկիլթերատա սարֆ օլունուեօր։ Քեաղրտ Բրիստոսատան 1000 սէնէ սոնրա իլք տէֆա օլարագ էսկի բաչավալարտան իմալ օլունտու 1319 թարիխինտէ չըզկիրը քեաղրտպուլունտու, 1800 թարիխինտէ սամանտան իմալ օլունմաեա պաչլատը, սոն 1889 վէ 1892 թարիխլէրտէ իսէ թախթա եօնկալարընտան վէ տարը եարբաղ լարընտան քեաղրտ իմալ օլունտու քի, պու նէվի քեաղրալարտան Ամէրիգատա չըմէնարքիրլէր իչիւն թէքրլէրլէր տախի եարբլը։

—Ղարայիպտէն օլարագ Հինտիսթանատան Բօսթա վասթասը իլէ «Պրիթիշ Միուզիըմ» եանի Ինկիլթերա միւզէխանէսինէ սաղ ստղ պալըգլար իրսալ օլունուեօր։

—Ամէրիգատա Ցէքօթա էհալէթինին ճէնուպ թարաֆընա չիտէթլէ եաղան պիր եաղմուր էսնասընտա 5 տէն 6 ինչրս պօեունտա պիր չօղ սաղ պալըգլար տախի եաղմըշ տուր։

—Պիւթիւն տիւնեատա հալը հաղրրտա պուլունան չըմէնտրքիր եօլլարընին պէտէլի 30,000,000,000 տոլար գըյմէթինտէ տիր։

—Հինտիսթան իւլքէսինին մրգտարը նուֆուսու չու սոն 1892 սէնէսի նուֆուս ճէտվէլինտէ 280,000,000 նուֆուսա պալիպ օլմուշ տուր քի, 1881 սէնէսի նուֆուս հիսապընա նաղարէն, 100 տէ 11 նիսպէթինտէ արթմըշ պուլունուեօր։

—Պու տէֆա Ամէրիգանընն Սէն Ֆրանչէսգօ վէ սայիր չէհիրլէրինտէ պուլունան ճէսիմ թէյեսգօրլար (տուրպինլէր) վասթասը իլէ հավատա եէնի պիր եըլտըզ քեչի օլունմուշ տուր։ Շէօյլէ քի պու եըլտըզ ագտէմճէ մէվճուտ օլմաերպ, անճագ պու կիւնլերտէ զուհուր իտէրէք, ֆէվգելատէ պիր չաֆգ տախի վերմէքտէ, վէ վիրտիկի չաֆգ թէյեսգօր իլէ քեչֆ օլունարագ, տիկէր եըլտըզլարընն վիրտիկի չաֆգընն 12 բատտէսինտէ պուլունմագտա իմիշ։

—Ամանեատա հէր սէնէ 250,000 ատէտ գանարեա պիլպիլիւ եէթիշէրէք, պունլարընն 100,000ի Ամէրիգաեա, 50,000ի Ինկիլթերաեա կէօնտէրիլմէքտէ, վէ Ամէրիգաեա կէլէն գանարեալար իչինտէ ֆահիշ կէօմրիւք ալընմագտա իմիշ։

—Ամանեատա էհալինին քեսբէթի պուլունուպ, արագիլէրինէ սըղմատըգլարը սէպլէպիլէ, հայվանաթ պէսլէմէքլիք բէք կիւճ օլտուղունտան, էհալի պիր թագըմ եապանի հայվանաթ էթլէրի էքլիթմէքտէ, վէ պու կիւն Ամանեատա 194 ատէտ պէկիր էթի սաթան գասասպ տիւքքեանլարը պուլունուպ, կէչէն սէնէ 21,231 ատէտ պէյիկիր էթի սիւրիլմիշ տիր, վէ 62 գաթըր 277 մերքէպ տախի պուլունարագ ճէման 21,570 պաչ ատի հայվան եէնիլմիշ օլուեօր։

—Ամանեալըլարը Ամէրիգատա տախի քեսբէթլէ պուլունմալարը սէպէպիյլէ, պու հալ Ամէրիգաեա տախի սիրաեէթ իտիպ, պիր չօղ գասասպ տիւքքեանլարընտա ատի հայվան էթլէրի պուլունուեօր։

—Պիւթիւն Միւճթէմիայի Ամէրիգատա հէր սէնէ իչիւն 400 միլիօն ատէտ գարթ բօսթալ սիւրիւլիւեօր։

—Ամէրիգատա մէվճուտ օյան իշճիլէրին նուֆուսու, չու սոն 92 թարիխինտէ 20 միլիօնա պալիղ օլմագտա, վէ 20 միլիօն տախի քիլիսէլէրէ տէվամ իտէն պուլունմագտատը։

—Շիգակո սէրկիսի իչիւն Գանատատան 163 պէյիկիր, 193 սըղրը, 278 ատէտ գօեուն կէթիրիլէճէք, վէ պու հայվանլար Գանատանընն էն կիւզել հայվանլարը օլարագ սէրկիսէ գօնուլաճագտը։

—Ամէրիգատա Լուսիչիեանատա պիր չիրքէթ թարաֆընտան սէր-

կիսէ պիր մէքթէպ ինչա օլունարադ, պու մէքթէպտէ սիհահլարին չօճուգլարը պուլունաճադ տրը, վէ մէքթէպլէն մուալիմլերի քեաֆֆէթէն սիհահ ատէմլերէն իպարէթ պուլունաճադ տրը։

—Ամերիգատա 500,000 պանանէս ֆիտանը, 200,000 ատէտ էքշի լիմոն ագաճը, 4,000,000 ատէտ բօրթուգալ ագաճը 24,000,000 ատէտ էլմա ագաճը մէվճուտ օլուպ, պունլարդն պէօյիւք գըսմը Գալիֆօրնիա էեալէթինտէ պուլունմագտատրը։

—Ամանէատա 1886 թարիխինտէ 900,000,000 կալօն պիրա իսթիմալ օլունմուշ իքէն 1891տէ պու ըզդատար 1,144,000,000 կալօնա պալիշ օլմուշտուր քի, պու հիսապա Ամանեատա պիրա սուտան ղիսատէ իսթիմալ օլունմագտատրը։

—Ղարաեիպտէն օլարագ պու տէֆա Բարիզտէն Պերլինէ հավա վասըթասըյլա թուլումպա եաբըլըպ, պու հավա թուլումպա պօրուլար վասըթասը իլէ Բարիզտէն Պերլինէ 35 տագիգա իչինտէ մէքթուպ կէօնտէրիլիէօր, վէ պու իսթիրա պիր դաչ սէնէէ դատար Նիւ-Եորգտան Լվրօբա գըթալարընտա տախի գապալ իսթիլէճէք տիր։

—Նիւ-Եորգ չէհրինտէ կէչէնքի սրճաղ հավայար էնտասընտա հէր 24 սաաթտա 500 թանէլաթօ պուղ սարֆ օլունմուշ, վէ պու պուղարըն պէսեիւք գըսմը պուղ ֆապրիգալարընտա եաբըլմըշ տրը։

—Կէչէն 6 այ զարֆընտա Վիգթօր Հիւկօնուն ասարընտան սաթըլան քիւթիւպ վէ սաեիրէ 300 պին տօլար գըյմէթինտէ պուլունմուշ տուր քի, անտէն սօնրա Շէքսպիրին ասարը պունուն իքի գաթ գըյմէթինտէ սաթըլմագտա պուլունմուշ տուր։

—Կէչէն պիր գաչ այ զարֆընտա Նիւ-Եորգ չէհրինտէ բօլիսլէր թարաֆընտան սօգագլարտա 3137 ատէտ չօճուգլար պուլունարադ, պունլար էվէրինին նէրէտէ օլուդունու վէ քիմլերին էվլատլարը օլուդլարընը սէօյլէմէկէ դատըր տէնիլ իմիշլէր, վէ բօլիսլէր թարաֆընտան սահիպլերի պուլունարադ թէսլիմ իտիլմիշ տիրլեր։

—Նու սան 1891 սէնէսինտէ Ամերիգատա 8508 ատէտ միճէտ տէտէն քիլիսէ պինա օլունմուշ իսէ տէ, պունլարըն էքսէրիսինէ էհալի կէլմէտիկի ճիհէթլէ, մէզքիւր քիլիսէլէր եէնի մօտա մէզհէպլեր իհտաս իլէ, պիր թագըմ էհալիլերի ճէլպ իթմէքտէ տիրլեր։

—Նիգակօ սէրկիսինէ պիր ատէտ քէման վագ օլունարադ, պու քէման 8000 տօլար գըյմէթինտէ պուլունուպ, մէզքիւր քէման 1662 թարիխինտէ իմալէ պաշլանըպ 1680 թարիխինտէ ղաեէթ մուսանանա օլարադ իքմալ իտիլմիշ պիր քէման օլաճադ տրը քի, պու հիսապա 18 սէնէ իչինտէ եաբըլմըշ, վէ 213 սէնէլիք էսկի պիր քէման պուլունմուշ օլաճադ տրը։

—Ամերիգատա պու թարիխէ գատար 190 000 միլ վիւսաթընտա քէօմիւր մատէնլերի պուլունմուշ իսէ տէ, պու մատէնլերին անճադ 120,000 միլի սարֆ օլունուպ, պա դըսը իսէ եարըմ ասրա գատար անճադ եէթիշէպիլէճէկի հասէպի իլէ, օնատան սօնրա քէօմիւր եէրինէ նէ իսթիմալ օլունաճաղը հադդընտա չիմտիտէն պէօեիւք թասավվուրլար մէյատանա կէթիրիլմէքտէ տիր։

Պ. Ս. ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ

ՍՈՒԶԻՇԼԻ ՊԻՐ ՖԱՃԻԱ

Մատրիտտէն Ֆրանսա զաղէթալարընա եազըլըրընա կէօրէ, չամաշըրճը պիր գարը պու քէրրէ քէնտիսինի Մանզանարէս չաեընա ատթարագ թէլէֆ օլմուշ տուր։ Պու դէրրը իչպու սուլի գասատա սէվգիտն ահվալը զարիպէ պէր վէճհի աթի հիքեայէ օլունուր։

Շէօյլէ քի պունտան իքի սէնէ մուզատատէմ պիր տելիգանը իլէ պիր կէնճ գըզ, Մատրիտ հապսխանէսինտէ մէվգուֆ իտիլէր։ Սրանա հապսխանէլերի Ֆրանսա մահպէսլերի կիպի թահթը նէզարէթտէ պուլունմաեըպ, այնի հապսխանէտէ պուլունան էրքէք վէ գատընլար կարտաշանլարը միլանէմէթինտէն պիլիսթիֆատէ անլեր վասըթասըյլա եէքտիկերիյլէ մէքթուպլա չըրլար։ Իչթէ չու սուրէթլէ ճուան իլէ ճուլիա պէյնինտէ ղաեէթլէ ը գը պիր միւնասէպաթ վէ անէլը եապ պիր մուհապէթ վէ ալէագա հուսուլէ կէլիպ, պու միւնասէպաթ իսէ, պէր վէճհի աթի ղարիպ սուրէթտէ հուսուլէ կէլմիշ տիր։ Շէօյլէ քի ճուան կիւնիւն պիրինտէ պիր մէքթուպ եազարադ պալէասընա ճուլիա խամինի թէսատիֆի օլարադ եազմըշ, վէ ճուլիա խամինտէ օլան մահպուսէ գըզա պու մէքթուպ վէրիլինճէ, մէզպուրէ տախի քէնտիսինէ խասսէթէն խիթապ իտիլտիկի միլահազասըյլա ճէվապ վէրմիշ, վէ պու վէճհէյլէ պու իքի սէվգաղէտէնին եէքտիկերի իլէ էվլենմէլերի պէյնլերինտէ գալարլաշմըշ տրը։

Նիհայէթ կիւնիւն պիրինտէ պու մահպուսալար սալը վերիտիքտէ, ասնէլ զըեապ եէքտիկերինէ ալէագա իթմիշ օլան պու իքի կէնճլէր իլէ տէֆա օլարագ եէքտիկերինէ թէսատիֆ իտինճէ, գըզ տէլիգանլըրը ֆէվգելատէ կիւզել պիր ատէմ զանն իթտիկի ճիհէթլէ զաննընտա խաթա իթտիկինի կէօրմիւշ, վէ իլք միլագաթտա զաեէթ ադիմ պիր պիւրուտէթ իլէ հարիթտիշ վէ ճուանա պիհուտէ եէրէ քէնտի նարինէ եանմամասընը իսթար իլլէմիշ տիր։

Պիչարէ ճուանըն պու պաղտէ հիսս իթտիկի ինֆիալ վէ թէէսսիֆի ադիմ թարիֆ գապուլ իթմէզ պիր տէրէճէյէ վարըպ, կէնճ գըզ ան գաթը ալէագա իթմէք քէնտիսինճէ իմքան խարիճինտէ օլ տուղունատա գանաաթ հասըլ իտէրէք բէրիչան պիր հալտէ տօլաշըպ, սէվտիկի գըզըն նարը աշըգյա ճիկերսուզ օլմագտա իտի։

Ճուլիա քէնտիսի տախի չամաշըրճը օլմագ հասէպիյլէ, կիւնիւն պիրինտէ քէնտիսի կիպի Մանզանարէս չաեը քէնարընտա չամաշըրճըլըգ իթմէքտէ օլան ճուանըն վալիտէսիյլէ քէնտիսինի թանը մագսըզըն պիր միւնազատա չըգարմըշ, վէ միւնազատա միւտարէպէնէ նէթիճէ վերէրէք, նիհայէթ մատրուպէ վէ մաղլուպէ օլմուշ տուր։ Օլ կիւնտէն պէրու ճուլիա իսթիեար չամաշըրճը գարընա չիտտէթլի սուրէթտէ պուղ ու ատավէթ իզհար իթմէկէ պաշլամըշ տրը։

Իչպու խուսուսմէթի չէտիտէսի իւզէրինէ պիր կիւն ճուանա թէսատիֆ իթտիքտէ, մէրգում եինէ քէնտիսինի չիտտէթլէ սէվմէքտէ, վէ պու ալէագասընտան վաղ կէչէմէմէքտէ օլտուղունու, պիր թագըմ նիեազ ու իպրամա պէեան իտինճէ, ճուլիա քէնտիսինէ պէր վէճհի աթի խիթապը մէգալ իյլէմիշ տիր։

—Պիւթիւն ըուհումա նէֆրէթ իթտիկիմ պիր գարընը գաթլ ու իթլաֆ իտէր իսէն, պէն սէնին օլաճաղըմ։

—Մատամ քի էօյլէ տիր, օ հալտէ չիմտիտէն օ գարընը թէլէֆ օլմուշ ատտ իտէպիլիրսին—ճէվապ վիրտի ճուան հիւզնէնկիզ պիր պագըյա։

—Օ գարընը թէլէֆ իտէճէկինէ եէմին իտէ՞րմիսին։

—Իտերիմ։

Պունուն իւզէրինէ մէրգումէ ճուլիա, գաթլինի արզու իթտիկի գարընն, քէնտի եանի ճուանըն վալիտէսի օլտուղունու սէօյլեեինճէ, պիչարէ սէվտաղէտէ հէմման եըլտրրընմատան վուրուլմուշ պիր հալտէ եէրինտէ գալա գալմըշ տրը, զիրա զէվալը ատէմ վալիտէսինի բուհու կիպի սէվմէքտէ օլտուղու ճիհէթլէ, ճուլիաեա անճադ վալիտէսինին գանը իլէ մալիք օլապիլէճէկինի տէրք իտինճէ, նէֆսինէ սուլի գատա իթմէկէ գարար վիրմիշ տիր։ Լաքին ինսաֆսըզ ճուլիա ճուանըն վալիտէսինէ հէր չէյի հէքեաեէ իթմիշ օլտուղունտան, պիչարէ գատըն օղլունուն քէնտիսի իչիւն թէլէֆի նէֆս իթմէսինտէն իսէ, քէնտի քէնտիսինի էօլտիւրմէկի թէրճիհ իյլէմիշ տիր։

Իչթէ պու սուրէթլէ զէվալը չամաշըրճը Մանզանարէս, նէհրինէ աթըլարադ զաբդ ու նա կէտիտ օլմուշ տուր։

ԼԷԹԱՅԻՖ

—Դա կնիկ, կենայս մէջ գետնէն ստակ գտած չունէի, կիրակի առաւ Լանկա երթալնիքէն գետնէն չէյրէք մէճիտիյէ մը չի գտնա՞ր մի։

—Էյ ի՞նչ ըրիր...

—Ի՞նչ պիտի ընեմ, իրիկուան եէնի գարու Սանտրդ-Պուրնուի գազինօն գացի, ծովին դէմը նըստայ չկրնամ բախի ըերել տուի, ըստաքօզ սալաթասի մէջէյով սանկ քէյֆ մը ըրի քի...

—Վախ օր չիկա՞յ... չըսես քի կենէ խայիպես ըրեր։

* *

Իքի նըշանլըլար մապէյնինտէ։

—Իւչ կիւն տիւր նէ՞րտէ իտին խըյանէթ, պիլիրսին քի եալընըզ սէնի տիւշիւնիրիւմ, եիւրէյիմ օղատաբ օյնասըն, օղատաբ ֆէնա օլալըմքի...,

—Պէօյիւք տէրէեէ ամեամա կիթտիմ, չօք զոր էթտի պիր իքի կիւն պրադատը...

—Հէլպէթտէ օրտա մատմազել հիւսնիւկ իլէ պիր բարչա ամուս էթտին։

—Մառի, էյի պիլիրսինքի տիւն եատա սէնտէն պաշկասընը սէվմէմ։

—Ամա՞ն... էրքէք տէյնիմսիսինիզ, պելքի էլլինիզատէն պու եալանը իշնիթ միշիմ։

—Պէն իլք տէֆա տրը պէօյլէ պիր լագըրտը էտէէօրում, գըրդ ոգուզունը՞ քիմտէն իշիթտին։

* *

Խասթէնին պիրի իշթահը եէրինտէ եէյէճէք իսթէր, հէքիմի պիր թիւրլիւ իլլին վէրմէզ, սըդը բէհրիզ թուռթուրուր, հասթա տախի հէքիմին թէնպիհինէ չարնաշար գաթլանըր իտի։

Էվէլքի կիւն պէրմիւթատ հէքիմ կէլիպ նապղընա պագտրգտան սօնրա սօրար։

—Ցիւնտէն պու կիւնէ նասը՞լսն։

—Էյիճէիմ, եալընըզ պիր ազ տէրմանսըզլըղմ վար, տոքթէօր ատապա պիր ազ իլպասթը եէսէմ օլմա՞զ մը...

—Եօ՛ք... դալըֆիլըղն կէչմէյինճէ հիչ պիր շեյ եէմէք օլմազ տիւնքի վերտիկիմ հապը վագթինտէ եութատո՞ն մը...

Հասթանըն ճանը սրքըլարաք տէտի։

—Ցօղրուսունը աղնամաք իսթէրսէն տոքթէօր։ պէն հապը տիւն տէկիլ՝ սէնին էլինէ տիւշիւկիւմ կիւնտէն եութատում։

Հ

ԻԼԱՆ

Ամասիա սանճաղընա թապի Հավզա գազասը ճիվարընտա ինճէ Տէրպէնտ նամ մէվգետէ թիւճճարանը միւթէպէրանտէն Արմենակ էֆ. Ուզունեան, պիրատէրի Նազարէթ էֆ. իւէ Ֆապրիգայի Օսմանի նամը թահթընտա զաեէթ ճէսիմ վէ ալթը կէօզ օլարադ պիր տագիգ Ֆապրիգասը ինչա իթտիրմիշ օլուպ, մէզքիւր Ֆապրիգատան 24 սաաթտա զաեէթ նէֆիս վէ սաֆի օլարադ 500 օղգա տագիգ չըգարըլմագտա տրը։

Թաշրատան հէր նէվ տագիգ սիբարըշ իթմէք իսթէեէնլէր, Սամսունտա Փիրևեան պիրատէրլերէ մուխապէրէ իտէպիլիրլեր։ հէր ճիհէթէ միւշթէրիլերէ սուհուլէթ կէօսթէրիլճէէք տիր։

30—1

ՍԱՐՍԱՓԻՑԵԼԻ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՏԱՍԸ

1892 Սեպտեմբեր 29 սաաթ 3

Էսկ. Ուս. միւպէտտէլ. սէրի $		
Տիւն ագշամ գափանտը	24	13
Պու սապահ աշըլտը	24	13
Տիւն էն եիւքսէք ֆիեաթ	24	15
Տիւն էն աշաղը ֆիյաթ	24	13
Սէրի Ա	54	30
» Պ	31	30
» Ս	24	13
Թահվիլաթը Օսմանկէէ	82	30
էն եիւքսէք ֆիեաթ	82	35
էն աշաղը ֆիեաթ	82	30
Թասֆիկէէ	18	
Շըմէնտըֆէր ֆր.	92	12½
Օպլիկ. Թրամ գ. ֆր.	597	
Իսթիլանճ 8 կիւնէ Լ. Օ.	300	
» 1 այա » »	600	
Գօնսոլիտ բէրօրու		
Օսմանկէէ » Բէրօր		
Շըմէնտըֆէր » Տէրօր		
ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ		
Իսթանպոլ պանգասը Ի. Լ.	4	30
Սօսիէթէ ժէնէրալ »	5	6
» Օթ. չանժ է վալէօր	4	20
Գրէտիթ ժէնէրալ օթ. Լ. Օ.	7	31
Թրամվայ	5	97½
Ռէժի գ. ֆ.	16	11
ԵՈՒՆԱՆ ՖՕՆՏՕԼԱՐԸ		
Իսթիգրադ 5% ֆր.	345	
» 4% »	340	
Պանգ Նասիոնալ »	402	50
Լօրիօտ »	85	
ԱԳՃԷ ՖԻՆԱՆՍԱՐԸ		
Օսմ. լիր. 100 ղրշ. տան	Ղրշ.	Փ.
Սիմ մէճիտիյէ	107	4
Մէթալիք	98	20
Պէչիք	101	
Ալթընըզ	102	
Ինկիլիզ լիրասը	110	14
Ֆրանսըզ »	87	25
Բօլ	90	
Դարպոն գաեիմէսի	9	3
ԳԱՄՊԻՕ		
Լօնտրա	109	30
Փարիս	22	95
Ֆիորէն	10	82½
Ֆրանգ		
Մարգ		

ԹԱՐԻՃԻՆԷ

ԱՎԹՐԻԱ ԻՄԲԷՐԱԹՕՐՈՒՆ ՆՈԻԹԳՈՒ

Ավթրիա իմբէրաթօրուն ախիրէն Բէյթատա իրատ իթտիկի նուԹգու վէ գօնթ Դալնօքինին պէեանաթը, Բուսիատա հիւանի թէեսիր հուսուլէ կէթիրմիշ օլմաղլա, հէմման քահֆիֆէյի զաղէթալար պու նուԹգուն մուսլիհանէ օլտուղու հազգընտա միթալէաթա կիրիշէօրլար։ Անճագ «Նօվոսթի» զազէթասը, թախսխասթը ասքէրի ենէնին թէզհիտ օլունմասը մուճիպի էնտիչէ օլտուղունու պէեան իտիեօր,

«Նօվօեէ Վրէմիա» զաղէթասը, միւշարիլէյհ գօնթ Դալնօքինին պէեանաթընը թահսինլէ, իչպու պէեանաթրն իմբէրաթօր հազրթարաֆընտան իրատ օլունան նուԹգուն շիտտէթինի թաատիլ իյլէտիկինի սէրտ ու իթեան իտիեօր։

Բէթրսպուրկտա նէչը օլունան «Կազէթ Բիւս» նամ զաղէթա Բուսիա իլէ Ավթրիա Մաճարիսթան պէյնինտէ մէվճուտ օլան պարիտ վէ լաքին միւսթաքիմանէ միւնասէպաթա պիր սրֆաթը մախսուսէ իլէ թավսիֆ իթմիշ տիր։

«Զազէթ սբլա Պուրս» զաղէթասը նուԹգու մէզքիւրէտէն Ավսթրիանըն, թէարրուզքեարանէ բօլիթիգասընտան իսթինքեաֆ իթտիկինի նէթիճէսինի իսթիսրաճ իտիեօր։

Մէզքիւր զաղէթա պէր վէճհի աթի իլավէյի մէգալ իյլէմիշ տիր։

«Գօնթ Դալնօքինին պէեանաթը, Ավսթրիանըն էֆքեարը սուլհուեանէսինէ տէլալէթ իտէր սուրէթտէ տիր։ Ավսթրիանըն ասքէրի պիւտճէսի Ալմանեա ասքէրի պիւտճէսինէ գըրեաս իտիլիրքտէ, պիլինսպէ էմնիեէթպախշ պիր սուրէթտէ պուլունմագտա տրը։ Իքի տէվլէթ պիւտճէլերի պէյնինտէ պուլունան չու ֆարգ. իթթիֆաքը միւսելլեսի թէշքիլ իտէն տէվլէթլերին իքի պաշլըճա ապալարը միեանընտաքի գուեուտ վէ բէվապրթը տօսթանէնին կէվզէմէքտէ օլտուղունա տելալէթ իտէր։

Պու պապտէ զաեէթ մէմնուն կէօրիւնէն «Ժուրնալ տը Սէն-Բէթըրսպուրկ» զազէթասը, Բէչթա նուԹգունուն ֆէվգելատէ մուսլիհանէ պիր սրֆաթը հայիզ օլտուղունու պէեան իտերէք տեեօր քի իքի տէֆա եէքտիկերինի միւթապրդ գօնթ Դալնօքի Ավսթրիա-Մաճար վէ Բուսիա խանէտանը իմբէրաթօրիլերի իլէ տէվլէթլերի միեանընտաքի միւնասէպաթն մաթլուպ սուրէթտէ վէ տօսթանէ օլտուղունու միւշահէտէ իթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ քեաֆֆէյի հիւքիւմէթ վէ տէվլէթլեր թարաֆընտան վերիլէն թէմինաթա իսթինատէն հիչ պիր տէվլէթին պիր մուհարէպէի թէարուզքեարանէտէ պուլունմագ նիյէթինտէ օլմատըղընը իլավէյի մէգալ իլլէմիշ տիր։

Բէթրսպուրկտան պէրվէճհի աթի եազըլմըշ տրը։

«Պիր չօգ էճնէպի զաղէթալարը, Մ. տը Կիէրսէն սըհհէթի, խարիճի բօլիթիգաեա թէմսիլի թէգայեիւտաթտա պուլունմագա միւսաեիտ օլմատըղընը խատիա իտիեօրլար վէ Մ. տը Կիէրսէն իսթիֆա իտերէք մագամընա էլեէմ վէքեալէթտէ պուլունան Շէյքինին կէչէճէկի զանընտա պուլունուեօրլար։

Պու մաթիւմաթ թէմամըյլա պի էսաս տրը, Իմբէրաթօր Մ. տը Կիէրսէ իւչ այ իչինի պիր մէէզունիեէթ իսէ տալիմա թէճճոտ օլունապիլիր։ Մ. տը Կիէրս Բէթրսպուրկտան հարէքէթ իթտիքտէ, իմբէրաթօր քէնտիսինէ իտարէյի ուճուր իթմէք խուսուսունտա ասլա գայտ իթմէմէսինի իսթար իթմիշ, վէ էվվելճէ իթթիֆաղ օլունան պիր գարար մուճիպինճէ, Մ. տը Կիէրս հաեաթտա օլտուղճա խարիճիեէ նէզարէթինտէ պագը գալաճագ օլուպ, սրհհէթի միւսթէլլ օլտուղու վազըթլար, ուճուրու մէէմուրէսինի իտարէ իտէմէտիկի հալտէ, Զար հազրէթլերինին նէզարէթի թահթընտա օլարագ մագամը վէքեալէթէն իտարէ օլունաճագ տրը։

Իմբէրաթօր կիեօմ հազր. տիւնքի կիւն էօյլեեին Վիէննատա վասրլ օլուպ, Շիմալ սթասիօնունտա իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժոզէֆ հազրէթլերի իլէ մանէթի արշիտուքլէր թարաֆընտան խութպալ օլունմուշ տուր։ Մուսախսէրէն Շէօնպրուն սայֆիեէսինէ պիր զիեաֆէթ քէշիտտ օլունմուշ, վէ ադշամ տախի Օբերա թէաթրօսընտա հազրը պուլունուրմուշ չտուր։ Պու կիւն տախի սայտ ու չիքարա կիտիլէճէք, պատէհու զիեաֆէթի վերիլէրէք, կիճէ տախի Պուրկ թէաթրօսընտա հազրը պուլունաճագ տրը։ Եարըն ելինէ չիքարա չըրլաճագ, պատէհու Շէօնպրուն սէրաեընտա թաամ իտիլէճէք տիր։ Ադշամ միւշարիլէյհ Ալմանիա իմբէրաթօրու հազր. Պերլինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէքլէր տիր։

Ախիրէն Մ. Հանրի Սթանլի Ուկունտա հազընտա պիր նուԹգ իյրատ իտէրէք, արազիի մէզքիւրէնին թէրքի ալէյհինէ չիտտէթլէ բրօթէսթօ իտիպ, չէօյլէճէ պեանը միւթալէա իյլէմիշ տիր։

«Արազիի մէզքիւրէ թէրք օլընմաղլա, Ֆրանսաեա վէ եա տիկէր պիր մէմալիքէ ֆէտտա օլաճագ տրը։ Էկէր Ինկիլթէրրա Աֆրիգատաքի տաեիրէյի նուֆուզունու իպդատէն իսթինքեաֆ իտէր իսէ, պիհուտէ եէրէ Հէլիկօլանտ ճէզիրէսինի Ալմանիաեա թէրք իթմիշ ատտ օլունապիլիր։ Նիանզա չըմէնտֆէրի վէ Ուկանտա հէյլեթի սէֆէրիեէսի իչիւն վագը օլան մէսաբի

ֆի պիհուտէնէ սարֆ իտիլմիշ օ-լաճադ տըր։ Ֆրանսա քէնտիմիս թէմլիքէսաթը իչիւն 60 000, Ալմա-նեա 100,000 լիրա սարֆ իտիւօր։ Ինկիլթերրա սօն 25 սէնէ զարֆընտա Աֆրիզանըն չարգ ճիհէթինտէ պիր տօնանմա պուլունտուրուշ, մալի քէնտուէ տէօրթ միլեօն ինկիլիզ լիրասընա օլմուշ տուր։

«Պու տօնանմանըն պագասընա լիւզում գալմամըշ տըր, գիրա էսիր թիճարէթի սէվահիլտէ իճրա օ-լունմամագտա տըր։ Վիզթօրիա կէսիլիւնտէ իճրալի մուամէլաթի իթ-մէք մագթը հուլուլ իթմիշ տիր։ Աֆրիզաա 500 միլեօն մլնպիթ արագի պուլունմազտա տըր։ Ին-կիլթերրա օրատա իհթիեաճը օլան բամպուղու հուսուլէ կէթիրէպիլէ-ճէք օլուպ, չու հալտէ 40 միլեօն ինկիլիզ լիրալըգ պիր վերկիսի, Ա-մերիգալըլարա թէէտիսէ իթմէք-տէն գուրթուլաճադ տըր։»

Իշպու նութդ, ինկիլիզ էֆքէարը ումումիսէ իւզերինէ ֆէզգէլատէ պիր թէէսիր իհրա իտիպ, Ուկան-տա գըթասը հադդընտա իթթի-խազ օլունան դարարը թաատիլէ հիւքիւմէթ մուխթար տըր։

Ալիրէն ինկիլթերրա խարիճիսէ նէզարէթինէ վարիտ օլան հավա-տիսաթա նազարէն, Աֆղանիսթան էմիրի, Ռուսլարըն Պատաքչանա տօղրու իլերուլէմէսինտէն զանէթ լէ միւթէասսիր օլմուշ տուր։ Բեա-ղիլսէ ազ վագըթ զարֆընտա Աֆ-զանիսթանըն չիմալի զարպիսինտէն չիմալի չարգեսինէ գատար թահ-թը մուհասէրէսէ ալընմասընտան վէ ճիտտի սուրէթատ թահթը թէհ-տիտատ պուլունմասընտան դօրդու-լուեօր։ Լօնտրատա, ալէմի բէսմի իշպու գօրգուլարա միպալալը նազարբէյլա պագըպ, հէր հալտէ գապինէ անդարիպ էմիր Ապտուլ բահման իլէ իճրալի միլագաթատա պուլունաճադ օլան ժէնէրալ լօրտ Ռոպէրթսին բաբօրթասունու ալոզ իթմէզտէն էվվել, հիչ պիր թէատ պիր իթթիխազ իթմէեէճէք տիր։

ԳՕԼԷՐԱ ԹԷԼԷԳՐԱՖԼԱՐԸ

Էրզրում 28 սեպտ.

Նէֆսի Էրզրում վէ Բասէնէր գազասընտա, գօլերատան պաղը վէ ֆիրտաթ զուհուրա կէլմէքտէ իսէ տէ, վիլայէթին ճիհաթը սայիրէ-սի իլէթտէն սալիմ վէ սըհհէթը ումումիսէ պէրքէմալ տըր։

Պայազիտ 28 սեպտ.

Նէֆսի Պաեազիտ գասապասըն-տա գօլերատան էսէր օլմաեուպ, ֆագաթ Դարա քիլիսէ գազասըն-տա պիր գարիեէտէ 8 վէֆիեաթ օլմասը իւզերինէ մէզքիւր գարի-եէ գօրտօն ալթընա ալընարագ իսթիլաթ մէն իտիլմիշ վէ Էրզ-րում-աքի գօլերատան տօլաեը Ա-լայհէրատէ պիր մէվզբեի թէհաֆ-ֆուզ թէէքիլ օլունմուշ տուր։

Գոսօվա վիլայէթինտէն ռեպաեմ-բեր 28 թարիխիյլէ, տախիլեէ նէ-զարէթինէ քէչիտէ գելընան պիր թէլեգրաֆնամէտէ, Ռուլկարիսթան խաթթը իսթիեազընտա վագը, Տէվէ Պաղըրտանտա իսթիխազը մուգաբրէր օլան գարանթինանըն եէվմի մէզքիւր սապահրսը սաաթ 12 տէն իսթիպարէն պիթթէէքիլ, 14 նէֆէր վէ Զիպէֆչէ թէհաֆֆուզ-խանէսինէեէտէ 34 նէֆէր եօլճու-նուն գարանթինաա գօնուլտուգ-.արը վէ ահվալը սըհհիեէլէրինին եօլունտա իտուկի, արզ օլունմուշ տուր։

* * *

Սեպտեմբեր 27սինտէն էրթէսի կիւնիւնէ գատար, Նէֆսի Էրզրում-տա 16 վէֆիեաթ վէ 21 միւսապ վէ Ըլրճա գարիեէսինտէ 1 վէֆիեաթ, վէ միւսապլարըն իֆագաթա եիւզ թուրթուգլարը, սըհհինէ գօմի-սիօնունտան իֆատէ վէ Պաեազիտ սանճաղընա թապի Պուշիք գարի եէսինտէ 1 վէֆիեաթ պուլունտու-ղու միւթէսարրըֆլըղընտան իշար օլունտուղու վէ վիլայէթ տախի-լինտէ պուլունան թէհաֆֆուզխա նէլէրատէ վուգուաթ օլմասընը, պա թէլեգրաֆ մահալլինտէն պիլտիրի-լիսը։

ԹԻՎԼԻՍԻ

Գոնտիա սանճաղը պիտտեէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումիլի կի Մուհիէտտին էֆէնէ,

Պաղը Ալի թէրճէմէ օտասը էվ-բաղը արէպիեէ մուսահհիսի սա-ատ։ Մուսթաֆա պէյէ ուլա սա-նիսի,

Խասսա օրտուի Հիւմայունու լէ վազիմ տաեիրէսի թահրիրաթ դրս մը միւմէյեիզի իզզ։ Հաֆիզ Մէ հէմմէտ թահսին էֆէնէ բիւթպէի սանիեէ սըֆֆը միւթէմաեիզի թէվ ճիհ պուլրուլմուշ տուր։

ՆԻՇԱՆ

Տէրսաատէթ իթալիա սէֆիրի քէպիրի գօնթ Գոլլօպիանօ ճէնապ լէրինէ Վինճի Օսմանի,

Անատօլու Օսմանլը չըմէնտրֆէր միւտիրի Մ. Հիւկնէնէ Զինճի Մէ ճիտի,

Թէնպէքի բէժիսի մէճլիսի իտա-րէ քեաթիպի Տէվլէթ էֆէնէ Յէն ճի Մէճիտի,

Գարահիսարը Սահիպատ Ըչըլան Հաճի Եսայի վէ Յակոբ էֆէնէրէ Կինճի բիւթպէտէն Մէճիտի Նիշան լարը իհսան պուլրուլմուշ տուր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԼԱՐ

Բարիզ 10 հոկտ. — Հիւքիւմէթ տէվրէյի իճթիմաիէ իպթիտա սընտա Տահսէյ իչիւն պիր թախ-սիսաթը միւնզամմէ թալեպ իտե-ճէք օլուպ, պու թախսիսաթըն մըզտաբը 5-էն 7 միլեօնա գա-տար թէխալիֆ իտեճէք տիր։

Մ. Ժուպերին Սրանիաա միւ-թէվէճճիհէն հարէքէթի իսթիգ-բաղ թաստվուրաթընա սիւթէյլ-լիգ տիր։

Լոնտրա 10.—Ինկիլիզ պանքէր-լէրինտէն միւթէշէքքիլ պիր հէյ-եէթ Ինկիլթերրա պանգասընտան 700 պին լիրալըգ Արժանթէն ճիւմ-հուրիեէթի մէրքէզ չըմէնտրֆէր թահվիլաթը միւպաեէա իթմիշ տիր։

ՏԱԽԻԼԻԵԼ

Շէյէֆսատը օլան իրատէի Սէ-նիեէ հազրէթի Բատիշահի մուճի-պինճէ, Պաղատատ, Մուսուլ վէ Պաս-րա վիլաեէթլէրի ատիլեէ միւֆէթ-թիշլիկինէ թաեին պուլրուլան Հիւսնիւ էֆէնէ պու կիւն մահէլլի մէ-էմուրիեէթինէ կիտէճէք տիր։

Ռէֆիդիմիզ «Ընպահ» զազէթա-սը մուհարրիրլէրինտէն օլուպ, պու սէնէ մէքթէպի հուզուգու շահա-նէտէն նէշէթ իթմիշ օլան ռիֆաթ-լու Ահմէտ ճէվտէթ պէյէ, կիւմիւշ լիեազաթ միտալեասը իհսան պուլ-ռուլմուշ տուր։

Տօլմա պաղչէ կազխանէսինին խա-լահը իչիւն, 35,000 լիրա սարֆընա, թօբխանէյի ամիրէեէ հիւքիւմէթի սէնիեէ թարաֆընտան մէէզունի-եէթի վէրիլմիշ օլմաղլա, կազխանէ-յի մէզքիւր իչիւն, իգթիզա իտէն լէ վազիմաթըն պիր զըսմը էվրօբա-եա սրբարըշ իտիլմիշ տիր։

Դաղա ջայիմագամլարը իլէ նա-հիեէ միւտիրլէրէնին ինթիխապ վէ թայինինէ մէէմուր գօմիսիօնուն վէզայիֆինէ աեիտ եէնի պիր նիզամնամէ թանզիմ օլունմուշ տուր։

Ֆրանսա տէվլէթինին Տէրսաա-տէթ սէֆարէթի մասլահաթկիւզա-րը իլէ պանքէր-միւսիւզորիի վէ մատամասը միւնքի կիւն Հայտար բաշատան բիւքիւպլէրինէ թախսիս ղըլընան թըրէն իլէ Լսկիչէհիրէ աղիմէթ էյլէմիլէր տիր։

Գէյօզու Ս. Երրորդութիւն քի-լիսէմիզ ադարթընտան օլուպ, կէ չէնտէ միհթիրէք օլան թէարթը տախիլինտէ թէչ չէգան մահալտէ, հիչ պիր քիմսէ պուլունմասընը հալտէ, նէտէ՞ն պէօյլէ պիր հարեգ վուղուա կէլէպիլէճէկի, բօյիս մուավինի Պանէն էֆէնտի նազա-րի տիզղալա ալարադ, թէտգը գաթը միւքէմմէլէ իճրա իթմէքտէ օլուուղլարը միւսթախպէր տիր։

Ֆիլօքսէրա իլլէթինէն քիւլլէնէն իպալէսի իլէ մէնի սիրաեէթի չա-բէսինի տիւշինիւպ, Ամահթը գա-բարա ալմադ իւզրէ, պա իրատէի աէնիեէ թէշէքքիլ իմմիշ օլան գօ-միսիօն տիւն տախի Նաֆիա տաի-բէսինատ իճթիմա իթմիշ տիր։

Բուամլի հիսարընտա պինպաշը Մէհմէտ պէյին օն եաշընտա պու-լունան մախտումու Մուստաֆա պէյ էվվէլքի ագշամ խանէնին իսթ գաթ բէնշէրէսինտէն դաղա-էն եէրէ տիշիւպ պուշը իլէ եիւ-զինտէն աղըրճա մէճբուհ օլմուշ վէ կիճէ սաաթ ալթըտա միւթէ-էսսիրէն վէֆաթ իթմիշ տիր։

Բուամ Բաթրիզ խանէսի մէէմուբ-լարընը թէտախիւլտէ գալան մաա-շաթըն թէսվիեէսի իչիւն, մէճլիսի միւխթէլիթ թարաֆընտան 2000 իրա խթիգրաղա գարար վէրիլմիշ տիր։

Էնդարէ իլէ Տէրսաատէթ արա-սընտա, հաֆիզատա իլքի տէֆա իշ լեեէն բօսֆա սիւրիճիլիկի իլղա իտիլմիշ տիր։

Իսկէնտէրիեէ կիտէն իթալիա վաբօրու, աշըգտա իքի սանտալ ի չինտէ 25 թանիֆէեէ թէսատիֆ իտուպ, 25 կիւնտէն պէրու տէ նիզտէ չալղանմագտա օլտուգլա ընան, եէեէճէք վէ իշէճէքլէրի գալմատըզընը վէ հօլու չաշըրմըշ օլտուգլարընը պէեան իթաիքլէ ընտէն, վաբօրատան քէնտիլէրինէ եէեէճէք վէ սու վէրիլմիշ վէ թայի-ֆէյի մէկրգո մէ Լուանը օլտուգ-լարընտան «Միլօս» ատասընա կիտէ-պիմէլէրի իչիւն հօլ կէօսթէրիլմիշ տիր։

Էվվէլքի կիճէ սաաթ եէտի պու-չուգ բատատէլէրինտէ, Դալաթատա Գարու իչինտէ Գասըմ պէյ խանընտա, սէպպէվմաթը նիքօլի, իսթ գաթատան աշաղը տիւշիւպ, թէէլի-քէլի սուրէթատ մէճբուհ օլմուշ վէ միւթէէսսիրէն վէֆաթ իթմիշ տիր։ Սէպպէպի քէնտիսինին սէրխոշ օլ-տուղու անլաշըլմըշ տըր։

Վասիլաքի գալֆա թարաֆընտան ինչա իտիլմիշ օլան, էմթաալի տա խիլիեէ կէօմրիւկի էպնիեէսինին էսաս տիվարլարը չաթլագ վէ թա-վան տիրքէլէրի աէ եեբլէրինտէն այրըլմըշ օլմասընտան տօլաեը, Շէ-հիր էմանէթի միւհէնտիսլէրինտէն Իզզէթ վէ տէվաեիրի միրիեէ գալ-ֆալարընտան Մկրտիչ էֆէնտիլէր-լէ, Նաֆիա նէզարէթի հէյեէթի ֆէննիեէսի պաշ միւհէնտիսի միւ-սիւ Լըքլէր վէ Ֆէնէրլի Ամոսն գալ-ֆալարտան վէ սայիր զէվաթատն միւրէքքէպ թէշէքքիլ իտէն հէյ-եէթը ֆէննիեէ մարիֆէթի իլէ մուաեէնէսի պիլիճրա, մէթանէթ-սիզլիկի թէհագգուգ էթմիշ իտի։ Օլ պապտէքի թանզիմ օլունան բա-բօր, հէյեէթը մէզքիւրէ թարա-ֆընտան իմզա էտիլմէքլէ պու կիւն մէրճինէ թաղտիմ էտիլէճէյի ի չիտիլմիշ տիր։

Իրանտա զուհուր իտէն գօլէրա հասէպիյլէ, տիւն Տէրսաատէթ տէն օլ թարաֆա պիր տէլիլ սըհհիեէ, իգթիզա իտէն կիճէյի ալարադ աղիմէթ իթմիշլէր տիր։

ԲՕՍԹԱ ԲՈՒԼԼՈՒՐԸ

Հէր նէվի էսկի բուլլար վէ գարթ բօսթալար վէ մէսքիւքաթ վէ ասա-րը սաթիգա, էն եիւքսէք ֆիեաթլա չիրքէթիմիզ թարաֆընտան միւսա-եէա օլունմագտա տըր։ Վագը օլա-ճագ թէքլիֆլէրի միպէյնին մէք-թուպարլա իրսալ օլունաճագ բուլ, մէսքիւքաթ վէ ասարը աթիգա վէ սաեիրէ աթիտէքի ատրէսի կէօնտէ-րիլմէլի տիր։

A. WEISZ

marchand de timbrespostes et antiquités

Budapest, (Hongrie)

Vàczi-körut 4.

Ա. ՎԱՅՍ

Բուլ վէ ասարը աթիզա բաճիրի

Բէչթա (Մաճարիսթան)

Վաղզի – Բէօրիւթ Ն՝ 4

20—1

ԳՐԱԲԱՐ

ԵՒ

ՀԱՑ ՏՈՃԿԵՐԼԻՆ ՍԱՂՄՈՍ

Միհթէվէֆա Պատուելի Դրիգոր էֆ Փէշ ոիմալճեան չէնտ սէնէլէր մուգատատէմ այլդ թիւրքճէ լիսան իւզրէ թէրճէմէ իտէրէք պիր քաչ տէֆա թապ իտիլմիշ օլտուղու հա-տէ թիւքէնմիշ օլտուղընտան Բաֆ-րիք էֆէնտի հազրէթլէրէնին էմրի իլէ պու տէֆա թէհքբարէն դայէթ նէֆիս սուրէթատէ թապ օլունաբաղ քեաֆֆէ քիլմապճը տիւքքեանլա-ընտա պուլունմագտա տըր։

Էյի քեաղրտլըսը 25 վէ ատի քեաղրտլըսը 20 ղրշ. տըր։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԶՈՒՍԱՐՃԱԼԻ ԶԲՕՍՆՈՒ

Ա. և Բ. տեսարերը. որք կը պա-բունակեն 42 հրահանգ և 37 դե-ղեցիկ պատկերներ։

Մէն մի տետրակի գինն է 50 ՓԱՐԱՅ

ՆՈՐ ԹԱՌԱՐԱՆ

ԵՐԵՓԼԵԶՈՒԵԱՆ

ԱՆԴՂԵԵՐԷՆ, ՀԱՅ. ԵՒ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

Մ. Գ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Ա Ր Ա Մ Ե Ա Ն Ց Պ Ա Ր Ա Ն

Հrաsարակուեցաւ 40ող թերթ

ԳԱՌՆԻԿ ՀԻՍԱՐԼԵԱՆ

Վէ !

ՍԱՐԳԻՍ ԴԱՐԱԳՕԶ

Մէքթէպի Հուգուգու Շահանէտէն մէէզուն տավա վէքիլէրի

Էֆէնտիի միւմարիէյհիւմա, մէ-վատոը հուգուգիյէ վէ թիճարիյէ վէ ումուրու իտարէեէ միւթէալլիգ քեաֆֆէլի տաավի վէ մէսալիհի, վէ թաչրալարտան՝ վիւրուտ իտիպ Տէրսաատէթճէ թաագբյպընա լիւ-զում կէօրիւնէճէք, պիճիւմէ խու-սուսաթը տերեօհտ իլէ պէրապէր, իմթիեազաթ վէ սաեիրէ իսթիհ-սալի զըմնընտա թէշէպպիւսաթը միւգթազիյեէեի տախի իպֆա, վէ կէրէք թիւրքճէ վէ կէրէք էճնէպի լիսանլարընճա, միւսթէտիյեաթ վէ մուգավէլաթ վէ սաեիրը պիւ-ճիւմէ մուհարրիրաթը ըէմմիեէկի թանզիմ ու թահրիր վէ թէրճէմէ խէրլէր։

Հասցէ՝ Գալաթասա Տէրսաատէթ Ն՝ 22։

ԼԷԳՕՆՕՄԻ ԻՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ

L'Economie Internationale

Թէէմին օլունմուշ սէրմաեէսի

5,000,000 Ֆրանգ։

Էմրի թէսարրուֆա բիաեէթտէն նէ տէրէճէ իսթիֆատէ օլունալիէճէկի թարիֆտէն միւսթաղնի օլուպ, աքսի հալինտէ կիւճ հալ իլէ թէսարիք իտի-լէն սէրվէթ ու սէրմաեէ պէր հավա օ-լուր։ Վագաա ճիւզի պիր ֆէտաքեար-լըգ իլէ սէրմաեէ վէ սէրվէթ թէտա-ռիքի տախի միւշքիլ օլտուղու կիպի, իչթէ լէֆէտարի էնթէրէսանլէրինի ճալի Բարիզտէ Ֆրանսա տէվլէթի թաբէր հըմաեէսինէ թէչքիլ օլունմուշ օ-լուպ, պիր խայլի վագըթատան պէրու Տէրսաատէթատէ իճրայի մուամէլէ լիթ-մէքտէ օլտուղունատա, ապօնէ լէրին-տէն կէօ բուիկիւ բաղէթ իւզրինէ, գումբանիա պու տէֆա պիր խըտմէթ տահա իյֆա իչիւն 600,000, 60,000, 6000 վէ դայրիհիւմ ֆրանգ գազանա Օսմանլը չըմէնտրֆէր թահվիլաթընընն 1 նիւմէրօսու իլէ, էգօնօմի էնթէր-նասիօնալընն 10 նիւմէրօսունա հիսէ-տար խէր։

ՅՈՒՐՄԱԹՏԱՆ ԻՍԹԻՖԱՏԷ

Բաղպէթլու էհալի պաղջ մուզիրը բիհանգօլարտան կէրի չէքիլիպ, պէօյ-լէ միհիմմ պիր զումբանեա իլէ ադ-ը մուգավէլէ վէ թէէմինի իսթիգպալ իտէպիլիր։

Ապօնէ եազըլմագ վէ թաչրալար-ճա ահէնդ օլմագ վէ տահա մուֆասսալ մալիւմաթ ալմագ իսթէեէնլերին, Սիրքէճիտ Կիւլպէնք հանընտա 26 վէ 27 Ն. մաղազալարտա, գումբանեանըն վէքիլի մութլագը օլան Բ. Շէհիրլեան էֆ. վէ եախոտ ումում, միւֆէթթիշի պուլունան Ա. Ահարոնեան էֆէնտի-.նէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օ-լունուր։

ԱԺԱՆ ԳՐԵԱՆՔ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան և իմասնաւորի Պատ-յամախորդացս թէ, մեծանուն հեղի-նակ՝ Ա. Մ. Գարագաշեան էֆէնտիի հետեւեալ երկասիրութիւններն, զոր մինչև ցարդ ես կը տպէի և կը վաճա-ռէի, այժմ Հեղինակին և մեր հաճու-թեամբ յանձնած եմք այդ տպա-գրութեանց և վաճառման իրաւունքը, նախկին փոքր և հաւատարիմ աշա-կերտիս և այժմ յաջորդիս, գրավա-ճառ–տպագրիչ և կազմարար Մինրան էֆէնտի Փափազեանի, որոյ կեդրո-նատեղին է, Զագմագճըլար եօղուշու, Զիւմպիւլլիւ խանի մէջ, վարի յարկ թիւ 18, 19, 21։

Աշխարհագրութիւն բնական պտկրզդ.	2 20
» Ուսումնական	4
» Քաղաքական	4
» Քաղաք. և բնական	6
» Քաղ. բն. ուս.	10
Առաջնորդ իտալ. լեզուի 3. Գօնթ պէյ	2
Գիտական զուարճալի զբօսանք Ա. Բ.	2 20
Ընթերցարան կամ Արմենակ պտկրզդ	2
Հատընտիր քաղուած ի Նախնեաց	8
Նամականի կամ Փոքրիկ քարտուղար	5
Պատմութիւն Հայոց	3
Պատմութիւն Սրբազան	4
Պատմութիւն Մեծին Աղեքսանդրի	5
Սկզբունք Քերականութեան	1
Քերականութիւն Գործնական	6
» Դպրութիւն	6
Քերական Գաղիերէն 6. Գօնթ պէյ	1

Հէ գարան 100ը 15 ղրշ.
Քերական „ 6 „
„ Պտկրզ. „ 10
Համառօտ Քերականութիւն 60 փարայ
Աշխարհաբառ Քերականութիւն 100 փարայ
Ընդ մամլոյ Ա. և Գ. Ընթերցարանք։

Հետեւաբար կը հրաւիրեմ իմ ազ-նիւ յաճախորդներս որ, երբ վերոյիշ-եալ գրքերէն պէտք մի ունենան, հա-ճին դիմել ուղղակի յիշեալ էֆէնտիին, իբրև Գալաֆեան։ Զեղչ 100 ին 20 մեծաքանակ գնողաց։

ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՎԱՖԵԱՆ